

REKABET BÜLTENİ

Ocak 2019

**Dış İlişkiler, Eğitim ve Rekabet
Savunuculuğu Dairesi**

Bu Sayıya Katkıda Bulunanlar

Osman Tan ÇATALCALI

Mehmet Mete BAŞBUĞ

Beyza ERBAYAT

Ömer Faruk ÇELİK

Tuba YEŞİL

Bilge TANRISEVEN

Betül GÜLSERDİ

Derya ERFİDAN

Dr. Mehmet ÖZKUL

İletişim

bulten@rekabet.gov.tr

Rekabet Kurumu

2019 - Ankara

GİRİŞ _____	1
SEÇİLMİŞ GEREKÇELİ KARARLAR _____	2
DÜNYADAN HABERLER _____	12
SEÇİLMİŞ İDARİ YARGI KARARLARI _____	16
EKONOMİK ARAŞTIRMALAR _____	22

2018 yılının son çeyreğinde rekabet hukuku, iktisadi ve politikası alanlarındaki gelişmelere ilişkin haberlerin yer aldığı Rekabet Bülteni ile karşınızdayız.

Bu sayımızın “Seçilmiş Gerekçeli Kararlar” başlıklı bölümünde sonuçlanan iki soruşturma kararına, bir nihai incelemeye alınan işleme, bir muafiyet kararına ve bir adet idari para cezası istemine ilişkin alınan karara yer verilmiştir.

Rekabet Bülteni’nin “Dünyadan Haberler” başlıklı bölümünde ise Avrupa Birliği, Almanya ve Fransa’dan haberlere yer verilmiştir.

“Seçilmiş İdari Yargı Kararları” başlıklı bölümünde Danıştay ve Ankara İdare Mahkemeleri tarafından Rekabet Kurulu’nun almış olduğu bazı kararlar hakkında alınan kararlara değinilmiştir.

En son bölüm olan “Ekonomik Araştırmalar” bölümünde ise International Journal of Industrial Organization’da yayımlanan “*Birleşmeler İnovasyon Faaliyetlerini Nasıl Etkiler? Teori ve Kanıtlar*” başlıklı makale ile Journal of Economics and Management Strategy tarafından yayımlanan “*Perakende Sektöründeki Birleşmeler Rekabeti Etkiler mi? Perakende Market Sektöründen Kanıtlar*” başlıklı makalenin özetlerine yer verilmektedir.

Son olarak, her zaman olduğu gibi Rekabet Bülteni’ne ilişkin görüş ve önerilerinizi bizlere ulaştırmak için bulten@rekabet.gov.tr adresini kullanabileceğinizi hatırlatmak istiyoruz.

Herkese iyi çalışmalar dileriz.

Dış İlişkiler, Eğitim ve Rekabet Savunuculuğu Dairesi

▪ Kamyon Satışlarında Uyguladığı İndirim Sistemine İlişkin Mercedes-Benz Türk A.Ş. Hakkında Yürütülen Soruşturma

Karar Tarihi:
27.08.2018

Karar Sayısı:
18-29/489-239

Türü:
Soruşturma

İlgili karar, Mercedes-Benz Türk A.Ş.'nin (MBT) beton pompası üreticileriyle yaptığı anlaşmalar ve bu üreticilere yönelik uyguladığı indirim sistemleri yoluyla hâkim durumunu kötüye kullanarak beton pompası ve beton pompasının monte edildiği kamyon pazarında rekabeti bozduğu iddiası hakkında yürütülen soruşturmaya ilişkindir. Bu bağlamda dosya kapsamında temel olarak; MBT'nin incelemeye konu indirimler yoluyla kendi ticari faaliyet alanına başka bir teşebbüsün girmesine doğrudan veya dolaylı olarak engel olunması ya da rakiplerin piyasadaki faaliyetlerinin zorlaştırılmasını amaçlayan eylemler içinde bulunup bulunmadığı ele alınmıştır.

İlgili soruşturmada; MBT'nin kamyon satışlarında uyguladığı indirim sisteminin pazardaki etkisinin en net şekilde ortaya koyulabilmesi ve hâkim durum tahlili yapılabilmesi için "beton pompası montajı yapılan kamyon pazarı" ve söz konusu indirim uygulamalarının beton pompası üst yapısı pazarında faaliyet gösteren teşebbüsler arasındaki rekabeti olumsuz etkilediği iddiasına istinaden "beton pompası üretimi ve satışı pazarı" olmak üzere iki ilgili ürün pazarı tanımlanmıştır. Kararda yer verilen hâkim durum tespitine yönelik değerlendirmeler çerçevesinde; MBT'nin beton pompası montajı yapılan kamyon pazarında sahip olduğu payların yıllar itibarıyla istikrarlı ve yüksek bir seyir izlemesi, pazarda MBT üzerinde rekabetçi baskı yaratacak nitelikte pazara yeni girişlerin ya da büyümenin kısa dönemde muhtemel olmaması ve MBT'nin fiyatlandırma ve satış politikalarını değiştirebilecek alıcı gücünün bulunmamasının, incelemeye konu dönemde mezkûr teşebbüsün ilgili pazarda hâkim durumda olduğu yönünde güçlü göstergeler olduğu belirtilmiş; ancak nihai aşamada kötüye kullanma sonucuna ulaşılmadığı gerekçesiyle dosya özelinde kesin bir hâkim durum tespiti yapılmamıştır.

İncelemeye konu uygulamaların 4054 sayılı Kanun'un 6. maddesi uyarınca kötüye kullanma arz edip etmediğine yönelik analiz ekseninde ise öncelikle; MBT'nin uyguladığı indirim sisteminin yapısı irdelenmiş ve bu bağlamda; indirim oranlarının alım yapılan miktara bağlı olarak tanımlandığı, teşebbüslerin daha yüksek indirim hak kazanabilmek için daha yüksek alım öngörülerinde bulunduğu, diğer taraftan beton pompası firmalarının da müşteri talepleri doğrultusunda hareket ettiği dikkate alındığında söz

konusu indirim olmasaydı dahi MBT'ye olan talebin önemli oranda düşmeyeceğinin anlaşıldığı, sonuç olarak MBT'nin indirim sisteminin beton pompası firmaları bakımından sadakat yaratıcı vasıf taşımadığı değerlendirilmiştir.

Yer verilen tespit ve değerlendirmelerin akabinde MBT'nin indirim sisteminin pazardaki teşebbüsler ve müşteriler üzerinde etki doğurup doğurmadığının anlaşılabilmesi maksadıyla kararda; anılan sistemin sözleşme aracılığıyla veya fiili olarak münhasırlık yaratmaya yönelik olup olmadığı, MBT'nin bu sistemi bir başka teşebbüs lehine ayrımcılık yapmak için kullanıp kullanmadığı ve MBT'nin beton mikseri kamyonları satışlarında rekabet karşısı avantaj sağladığı iddiaları üzerinde durulmuştur.

MBT'nin kamyon müşterileriyle ilişkilerinde rakip ürün satın alınmasını engellemeye yönelik herhangi bir yükümlülük getiren sözleşme ilişkisi bulunmadığından fiili münhasırlık merkezinde yapılan analizler neticesinde; MBT'nin kamyonlarının fiyat, kapasite, tedarik süresi, servis, yedek parça ve ikinci el değeri gibi konularda sunduğu avantajlar nedeniyle müşteriler tarafından tercih edildiği sonucuna ulaşılmış; beton pompası üreticilerinin de kamyon alımlarında, müşteri tercihleri istikametinde MBT kamyonlarına yönelik talebi olmakla beraber, indirim sisteminin yapısının beton pompası üreticilerini, alımlarının %80 ve üzerinde kısmını MBT'den yapmaya yöneltme şeklinde bir etkisi olduğunun gösterilemediği belirtilmiştir. Dolayısıyla MBT'nin ilgili pazarda hâkim durumda olduğu tespit edilse dahi, indirim sistemi uygulayarak beton pompası montajına uygun kamyon satışı yapan rakiplerinin ticari faaliyet alanına girmesine doğrudan veya dolaylı engel olmak ya da piyasadaki faaliyetlerini zorlaştırmak yahut rakiplerini pazardan dışlamak suretiyle 4054 sayılı Kanun'un 6. maddesini ihlal etmediği sonucuna ulaşılmıştır.

Ayrımcılık yoluyla hâkim durumun kötüye kullanıldığı iddiası bakımından ise; MBT'nin ayrımcı uygulamada bulunduğu iddia edilen teşebbüslerin rakip oldukları, bununla birlikte ilgili teşebbüslerin alım miktarlarının farklı olması nedeniyle MBT tarafından eşit ticari işlemlere farklı fiyat uygulanmasından bahsedilemeyeceği, ayrıca alt pazardaki rekabetin bozulmadığı, uygulamanın beton pompası montajına uygun kamyon alıcısı konumundaki rakip teşebbüslerden birini diğerine karşı rekabette dezavantajlı hale getirmediği, ayrıca uygulamanın MBT'nin montajlı ürün satışından kaynaklanan sorumluluklarının kontrolü amacıyla gerçekleştirilmesi yönüyle haklı bir gerekçeye dayandığı kanaatine varılmıştır.

Nihayet MBT'nin anılan indirim sistemi vasıtasıyla kendisi yararına rekabet karşısı avantaj sağlayarak piyasadaki rekabet koşullarını bozmayı

amaçlayan eylemlerde bulunduğu iddiası hakkında ise dosya mevcudunun bir bütün olarak değerlendirilmesi ışığında, MBT'nin beton pompası kamyonları alıcılarına uyguladığı indirim sistemi ile müşterilerin mikser kamyonu alımları arasında doğrudan bağlantı kurulamayacağı anlaşılmıştır.

Sonuç olarak, yürütülen soruşturma ile ilgili incelenen dosya mevcuduna göre kararda; MBT'nin 4054 sayılı Kanun'un 6. maddesini ihlal etmediği, bu nedenle aynı Kanun'un 16. maddesi uyarınca teşebbüse idari para cezası uygulanmasına yer olmadığı yönünde hüküm tesis edilmiştir.

▪ **Çoklu Oyun Paketlerine İlişkin TTNET A.Ş. Hakkında Yürütülen Soruşturma**

Karar Tarihi:
27.08.2018

Karar Sayısı:
18-29/497-238

Türü:
Soruşturma

Adı geçen soruşturma, perakende sabit genişbant internet hizmetleri pazarında hâkim durumda bulunduğu ileri sürülen TTNET A.Ş.'nin (TTNET), incelemeye konu Tivibulu Yeni Yıl Kampanyası çerçevesinde, ödemeli televizyon yayıncılığı hizmetleri pazarındaki ürünü olan Tivibu'yu maliyet altı fiyatlarla ve perakende internet pazarındaki ürünlerle birlikte satışa sunduğu ve bu durumun 4054 sayılı Kanun'un 6. maddesine aykırılık teşkil ettiği iddiasına ilişkin yürütülmüştür.

Genişbant internet erişim hizmeti ile Tivibu hizmetini içeren incelemeye konu Tivibulu Yeni Yıl Kampanyası, farklı internet paketlerini kapsayan Yeni Yıl Kampanyası ile Giriş Paketi, Sinema Paketi ve Süper Paket alternatiflerini sunan Tivibu Her Yerde Kampanyasının birlikte sunulmasından ibarettir. Kararda; söz konusu uygulamaya ilişkin rekabet hukuku analizinin birbirinden bağımsız ve fakat birbiri ile ilişkili iki farklı pazarın birlikte değerlendirilmesini gerektirdiği, bu gerekliliğin esasen telekomünikasyon sektöründe son dönemde gözlemlenen yakınsama sürecinin doğal bir getirisi olduğu, yakınsamanın; telekomünikasyon sektöründe farklı şebekeler üzerinden sunulan hizmetlerin birbirinden bağımsız olma niteliğini ortadan kaldırdığı ve bunun sonucu olarak çoklu oyun paketlerinin yaygınlaşmaya başladığı tespitlerine yer verilmiştir. Rekabet hukuku açısından yakınsama sürecinin en önemli boyutunun ise, çoklu oyun paketlerine konu olan pazarlardan birinde hâkim durumda kabul edilen teşebbüs tarafından sunulan paketlerin eşit etkinlikteki rakip oyuncular tarafından ekonomik tekrar edilebilirliği olduğu, eşit etkinlikteki rakipleri tarafından çoklu oyun paketlerinin tekrar edilebilirliğini veya arz imkânını ekonomik olarak ortadan kaldıran eylemlerin, hâkim durumun rekabet

kurallarına aykırı biçimde kuvvetlendirilmesi ve/veya başka pazarlara taşınması riskini gündeme getirdiği ifade edilmiştir.

Aktarılan kavramsal çerçeve ışığında kararda ilk olarak TTNET'in sabit genişbant internet hizmetleri pazarında hâkim durumda bulunduğu tespiti yapıldıktan sonra, TTNET tarafından uygulanan Yeni Yıl Kampanyasının rekabet hukuku tahtında birlikte satış niteliği taşıyıp taşımadığı ele alınmış, ardından ekonomik tekrar edilebilirlik açısından ülkemizde özellikle toptan ve perakende internet hizmetleri pazarındaki pazar yapısı da göz önüne alınarak kampanyanın maliyet ve gelir kalemleri analiz edilmiş ve son raddede, kampanyanın ilgili pazarlar üzerindeki rekabetçi etkinin değerlendirilmesine yer verilmiştir.

Tivibulu Yeni Yıl Kampanyasının fiyat sıkıştırması kapsamında veya bağlama ya da paket satış gibi birlikte satış uygulamaları çerçevesinde ele alınabileceğinin belirtildiği kararda, yerinde incelemelerde elde edilen TTNET yazışmalarında sıklıkla esnek paketleme (*soft bundle*) olarak ifade edilen yöntemin örneği olan mezkûr kampanyanın rekabet hukuku bakımından bir birlikte satış/paket satış olup olmadığı sorusunun yanıtlanması gerektiğinden yola çıkılarak bu yönde bir analiz gerçekleştirilmiştir.

Söz konusu analiz neticesinde; gerek Tivibulu Yeni Yıl Kampanyasının sunuş biçimi, gerek kampanyaya ilişkin fiili uygulamalar ve gerekse kampanyaya konu olan hizmetler arasındaki yakın ilişki göz önüne alındığında, anılan kampanyanın perakende internet ve ödemeli televizyon hizmetlerini birlikte sunmak için kurgulandığının açık olduğu, kampanyanın dizaynından; nihai amacın ödemeli televizyon hizmetlerine ilişkin indirimlerin perakende internet hizmetleri ile birlikte sunumu olduğu anlaşıldığı ve diğer kampanyalarda daha yüksek fiyattan sunulan Süper Paket ürününün inceleme konusu kampanya çerçevesinde daha düşük fiyatlara sunulduğu görüldüğünden paket ürünlerde bir indirimin olması koşulunun da sağlandığı gerekçeleriyle anılan kampanyanın rekabet hukuku zemininde bir paket satış niteliği taşıdığı sonucuna ulaşılmıştır.

Değerlendirmenin ikinci adımı olarak TTNET tarafından sunulan Tivibulu Yeni Yıl Kampanyası dahilinde ön plana çıkan paketler olan modem dahil 8 mbps'ye kadar 50 GB ADSL ve 24 mbps'ye kadar 35 GB Fibernet internet paketlerinin gelir ve gider kalemleri incelenerek ekonomik tekrar edilebilirliğin mevcudiyeti araştırılmış, ardından Kurulun konuyla ilgili içtihadıyla uyumlu biçimde kampanyanın toplam maliyetini karşılayıp karşılamadığı mercek altına alınmıştır. Adı geçen internet paketlerinin gelir ve gider kalemleri birlikte ele alındığında; toplam maliyet esaslı bakış açısıyla, 24 Mbps'ye kadar 35 GB Modemli Fibernet Tivibulu Yeni Yıl

Kampanyası paketinin maliyet altı fiyatlamaya yol açtığı tespit edilmiştir. Anılan tespit, eşit etkinlikteki firma testi açısından da yorumlanmış ve ödemeli televizyon alanında elde edilen zararın boyutu internet paketlerinin de fiyatlarının maliyet altında kalmasına yol açacağından, perakende sabit genişbant interneti TTNET ile aynı grup içinde yer alan Türk Telekomünikasyon A.Ş.'den (TÜRK TELEKOM) toptan seviyede alan diğer rakipler açısından ekonomik tekrar edebilirliğin ortadan kalkacağına açık olduğu belirlenmiştir.

Değerlendirmenin son aşamasında ise maliyet altı kaldığı tespit edilen Tivibulu Yeni Yıl Kampanyasının pazarda doğurduğu sonuçlar itibarıyla fiili bir kapama etkisine yol açmadığı; hâkim durumdaki teşebbüsün konumu, ilgili pazardaki koşullar, rakiplerin konumu, müşterilerin veya sağlayıcıların konumu, davranışın kapsamı ve süresi, fiili piyasa kapamayla ilgili olası deliller ve dışlayıcı stratejiye dair doğrudan veya dolaylı deliller ışığında irdelenmiştir. Rakiplerin TTNET'in kampanyasına karşı strateji geliştirme kapasitesinin de davranışın piyasadaki muhtemel etkisini değerlendirmedeki önemine dikkat çekilen kararda; genişbant internet hizmetinin yanında, aboneye ödemeli televizyon hizmetinin de sunulmasının günümüzde piyasanın kaçınılmaz bir gerçeği haline geldiği vurgulanmış, bu paralelde; Türksat Uydu Haberleşme Kablo TV ve İşletme A.Ş., Doğan TV Digital Platform İşletmeciliği A.Ş. ve Turkcell İletişim Hizmetleri A.Ş.'nin genişbant internet ve ödemeli televizyon hizmetlerini içeren kampanyalarından örnekler sunulmuştur.

Karardaki etki temelli analiz neticesinde ise Tivibulu Yeni Yıl Kampanyasının, kampanyanın uygulandığı dönemde dışlayıcı bir etki doğurmadığı ve dolayısıyla TTNET'in 4054 sayılı Kanun'un 6. maddesini ihlal etmediği sonucuna ulaşılmış, diğer taraftan çoklu oyun hizmetlerinin ekonomik ve teknik tekrar edilebilirliğini temin etmek ve sektördeki rekabetçi sorunlara yapısal bir çözüm sunabilmek adına Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumuna görüş gönderilmesine hükmedilmiştir.

▪ **Dosu Maya Mayacılık A.Ş.'nin Lesaffre et Compagnie Tarafından Devralınması İşlemine İlişkin Karar**

Karar Tarihi:
31.05.2018

Karar Sayısı:
18-17/316-156

Türü:
Nihai İnceleme

Söz konusu nihai inceleme, Yıldız Holding A.Ş. (ÜLKER GRUBU) tarafından kontrol edilen Dosu Maya Mayacılık A.Ş.'nin (DOSU MAYA) tam kontrolünün Lesaffre et Compagnie (LESAFRRE) tarafından devralınması işlemine ilişkin

15.12.2014 tarih ve 14-52/903-411 sayılı Kurul kararının Ankara 8. İdare Mahkemesi tarafından 19.01.2017 tarih ve 2015/2488 E., 2017/172 K. sayı ile iptal edilmesi üzerine dosyanın yeniden değerlendirilmesi kapsamında yapılmıştır.

Karar çerçevesinde; tarafların faaliyetlerinin yatay olarak örtüştüğü ekmek katkı maddeleri pazarı ve kuru maya pazarı bakımından incelemeye konu işlemin etkisinin sınırlı olacağı, bu nedenle anılan pazarlarda 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi uyarınca herhangi bir rekabetçi endişenin gündeme gelmediği kanaatine varılmıştır. Diğer taraftan, işlemde etkilenen bir diğer pazar olan yaş maya pazarında ise; temel itibarıyla işlemde kaynaklanacak yoğunlaşma artışı ile birlikte fiyatların artma riski ve piyasanın, koordinasyonu mümkün kılan mevcut yapısı göz önünde bulundurularak işlem sonrasında ortaya çıkabilecek hâkim duruma ilişkin detaylı bir analize gidilmiştir.

Bahsi geçen analizde öncelikle yoğunlaşmanın hesaplanabilmesi adına yaş maya pazarında faaliyet gösteren dört teşebbüsün 2013 yılı itibarıyla pazar payları incelenmiş ve bu bağlamda; LESAFRRE'nin Türkiye'deki iştiraki Öz Maya Sanayi A.Ş. (ÖZ MAYA) ve Dosu Maya Mayacılık A.Ş.'den oluşan birleşik teşebbüsün ulaşacağı pazar payının halihazırda pazar lideri konumundaki Pak Gıda Üretim ve Pazarlama A.Ş.'yi (PAK MAYA) geride bırakarak birinciliğe ulaşacağı görülmüştür. Kapasite açısından bakıldığında ise anılan birleşik teşebbüsün pazarda kurulu kapasitenin yaklaşık yarısına sahip olacağı anlaşılmıştır. Yoğunlaşma seviyesinin HHI endeksi merkezinde ölçümlenmesine de yer verilen kararda, bu paralelde elde edilen değerlerin, anti rekabetçi etkilerin oluşabileceği ve yüksek seviyede yoğunlaşmış bir pazar yapısına işaret ettiği neticesine ulaşılmıştır. Böylelikle işlem öncesi PAK MAYA, DOSU MAYA, ÖZ MAYA ve Mauri Maya San. A.Ş. (MAURİ MAYA) olmak üzere dört teşebbüsün faaliyet gösterdiği ve oligopol piyasa özelliği taşıyan yaş maya pazarının, devralma sonrasında üç oyuncudan müteşekkil çok daha dar bir oligopol piyasaya everileceği değerlendirilmiştir. Bununla birlikte, pazarda devralma öncesi birinci oyuncu konumundaki PAK MAYA'nın ya da devralma sonrası lider duruma gelecek olan ÖZ MAYA ve DOSU MAYA'nın arz ettiği birleşik teşebbüsün, tek başına, anılan oligopol pazar yapısı içerisinde rakiplerinden bağımsız hareket ederek fiyat, arz, üretim gibi ekonomik parametreleri belirleyebilme gücü bulunmadığı, dolayısıyla da anılan pazarda devralma öncesine benzer şekilde devralma sonrasında da herhangi bir teşebbüsün tek başına hâkim duruma geçmeyeceği kanaatine varılmıştır.

Yoğunlaşma analizinin akabinde kararda, yaş maya pazarında birden fazla teşebbüsün koordinasyonun kolaylaşması ya da kalıcı hale gelmesi

sonucunda hâkim duruma gelmeleri olgusunun değerlendirilmesine geçilmiştir. Bu bağlamda yaş mayanın az miktarda ve sıklıkla talep edilen bir ürün olması ve pazarda üretici-distribütör, distribütör-fırıncı iletişiminin yoğun nitelik taşıması nedeniyle pazarın ileri derecede şeffaf bir karakter taşıdığı, ÖZ MAYA'nın DOSU MAYA'yı devralması halinde ise, halihazırda distribütörler aracılığıyla yapılan fiyat takibinin gelenekselleştiği yaş maya pazarında rakipler arası iletişimin daha da kolaylaşacağı ve pazarın koordinasyona daha da açık hale geleceği öngörülmüş, anılan pazarda 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesinin ihlaline yönelik geçmişte soruşturmaların da bulunmasının bu çıkarımı desteklediği ifade edilmiştir. Bununla birlikte; LESAFFERE'nin, distribütörlerin üreticilerden bağımsız hareket etmesinin sağlanması amacıyla yönelik sunduğu taahhütlerin, birleşmeden kaynaklı endişelilerin giderilmesi amacıyla uygun olduğu değerlendirilmiştir. Bahsi geçen taahhütler, 15.12.2014 tarih ve 14-52/903-411 sayılı Kurul kararı ile getirilen taahhütlerin kapsam olarak genişletilmiş versiyonudur.

Sonuç olarak, bildirim konu işlem neticesinde 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi anlamında hâkim durum yaratılmasının veya mevcut bir hâkim durumun güçlendirilmesinin ve böylece ilgili pazarda rekabetin önemli ölçüde azaltılmasının söz konusu olacağına, bu nedenle işleme anılan taahhütler çerçevesinde izin verilmesine karar verilmiştir.

- **TTNET'in soruşturma sürecinde yazılı savunmalarına ilaveten sunduğu bilgilerin 4054 sayılı Kanun'un 14. ve 16. maddeleri kapsamında değerlendirilmesi**

Karar Tarihi:
27.08.2018

Karar Sayısı:
18-29/488-240

Türü:
-

Anılan kararın konusunu, Kurulun 19.01.2017 tarih ve 17-03/25-M sayılı kararı uyarınca TTNET hakkında yürütülen soruşturma kapsamında teşebbüsün Yeni Yıl Kampanyasının maliyet hesaplamasına ilişkin ikinci ve üçüncü yazılı savunmasına ilaveten sunduğu bilgilerin 4054 sayılı Kanun'un 14. ve 16. maddeleri tahtında değerlendirilmesi oluşturmaktadır.

Kararda esas itibarıyla, TTNET tarafından yazılı savunmalardan sonra bildirilen mezkûr kampanyaya ilişkin güncel verilerin 4054 sayılı Kanun'un 14. maddesi uyarınca teşebbüsten istenen bilgi ve belge kategorisine girip girmediği hususu üzerinde durulmuştur. Bu minvalde yapılan değerlendirme neticesinde, söz konusu verilerin 4054 sayılı Kanun'un 14. maddesi uyarınca teşebbüsten istenen ve Kurulun belirleyeceği süre içerisinde teşebbüsün göndermekle yükümlü olduğu bilgi ve belge vasfı taşımadığı, olayın; daha

sonra gelişen bir zam durumunun Kuruma bildirilmemesinden ibaret olduğu, dolayısıyla da anılan madde merkezinde değerlendirmeye gidilemeyeceği kanaatine varılmıştır.

Bu paralelde, dosya konusu özelinde; aynı Kanun'un 14. maddesinin uygulanmasında eksik, yanlış ya da yanıltıcı bilgi veya belge verilmesi ya da bilgi veya belgenin belirlenen süre içinde ya da hiç verilmemesi bakımından idari para cezası öngören 16. madde hükmünün tatbik kabiliyeti bulunmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Diğer taraftan, belirtilen sonuç ve kanaatin esasını teşkil eden bir unsur olmamakla birlikte; inceleme konusu bilgilerin, yukarıda değinilen ek çalışmada tespit edildiği üzere teşebbüsün lehine bilgi niteliği taşıması işbu kararda ulaşılan neticeyi destekleyen yan bir unsur olarak ortaya çıkmaktadır.

Sonuç olarak incelenen dosya kapsamına göre, TTNET A.Ş.'nin sunduğu bilgilerin yanlış veya yanıltıcı nitelikte olmadığına, bu nedenle 4054 sayılı Kanun'un 16. maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi çerçevesinde TTNET A.Ş.'ye idari para cezası verilmesine yer olmadığına karar verilmiştir.

▪ **Toptan Seviyede Fiber Veri Akış Erişimi Hizmeti ve Destek Hizmetlerine İlişkin Karar**

Karar Tarihi:
08.08.2018

Karar Sayısı:
18-27/438-208

Türü:
Muafiyet

İlgili karar Vodafone Net İletişim Hizmetleri A.Ş. (VODAFONE) ile Superonline İletişim Hizmetleri A.Ş.'nin (SUPERONLINE) birbirlerine kendi şebekeleri üzerinden toptan seviyede fiber veri akış erişimi hizmeti ve destek hizmetleri sunmasına yönelik sözleşmeye (SÖZLEŞME) muafiyet tanınması talebine ilişkindir.

Kararda, anlaşma taraflarından her birinin kendisine ait fiber altyapısı bulunduğu ve her iki tarafın da nihai tüketicilere sabit genişbant internet hizmeti sunduğu, bu bakımdan VODAFONE ve SUPERONLINE'in hem toptan sabit genişbant hizmetlerinde hem de perakende sabit genişbant hizmetlerinde birbirinin rakibi konumunda olduğu gerekçesiyle incelemeye konu SÖZLEŞME'nin rekabet hukuku zemininde yatay etkileri haiz olduğu; öte yandan perakende pazardaki faaliyetler bakımından zorunlu unsur niteliğindeki altyapının paylaşımına ilişkin olan SÖZLEŞME'nin bu özelliğiyle dikey yönlü etkiler de barındırdığı değerlendirilmiştir. Bu minvalde 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi kapsamına girdiği tespit edilen SÖZLEŞME'ye ilişkin analiz ekseninde söz konusu yatay ve dikey etkiler birlikte ele alınarak; toptan hizmetleri konu edinen SÖZLEŞME'nin perakende

hizmetlerin sunumu ve fiyatları üzerinde rekabet karşısı bir etkisi olup olmayacağı ile anlaşma taraflarının altyapı işletmeciliği alanındaki faaliyetlerinin koordinasyon riski doğurup doğurmayacağı hususları mercek altına alınmıştır.

Yapılan analiz dairesinde öncelikle SÖZLEŞME'nin 2002/2 sayılı Dikey Anlaşmalara İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği (2002/2 sayılı Tebliğ) çerçevesinde grup muafiyetinden yararlanmaya elverişliliği araştırılmış, ancak fiber altyapı paylaşımına ilişkin mevcut anlaşmanın taraflarının hem birbirinin rakibi hem de birbirilerinin alıcısı konumunda olması hasebiyle mezkûr Tebliğ korumasından faydalanamayacağı anlaşılmıştır. Bu itibarla SÖZLEŞME'nin 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesi karşısında bireysel muafiyet kriterlerini sağlayıp sağlamadığı incelenmiştir.

Başvuruya konu anlaşma kapsamında VODAFONE ve SUPERONLINE arasında hedeflenen işbirliğinin, teşebbüslerin münferiden yaptıkları yatırım ile güçlkle ulaşabilecekleri şebeke yaygınlığına tarafları ulaştırabileceği, bu durumun da, aynı bölgeye birden fazla altyapı kurulması için katlanılacak yatırım maliyetini azaltarak maliyet tasarrufu sağlayabileceğine istinaden muafiyetin ilk koşulu olan etkinlik kazanımının dosya özelinde karşılandığı belirlenmiştir.

Bunun yanı sıra, SÖZLEŞME uyarınca taraflar kendi fiber altyapısının olmadığı yerlerde diğer tarafın altyapısını kullanacağından; bildirim konu işbirliğinin, fiber altyapı üzerinden sunulan genişbant internet hizmetlerinin yaygınlaşması ve böylelikle tüketicilerin daha hızlı ve kaliteli internet hizmeti almasını sağlayabileceği gerekçesiyle, anlaşmayla ortaya çıkacak etkinlik kazanımlarından tüketicinin faydalanması yönündeki ikinci muafiyet şartının da karşılandığı tespit edilmiştir.

Toptan sabit (fiber) genişbant erişim pazarındaki altyapı rekabeti üzerinde yatay ve dikey etkileri olduğu tespit edilen SÖZLEŞME'ye konu işbirliğinin, mezkûr pazarın önemli bir bölümünde rekabeti ortadan kaldırmamasını öngören üçüncü muafiyet şartı bakımından ise; tarafların ve rakiplerinin pazardaki konumu, pazarın yapısı, rekabetin yeterince gelişmediği altyapı işletmeciliği alanında alternatif altyapının gelişmesine sağlayacağı muhtemel katkı gibi unsurlar dikkate alınarak SUPERONLINE ve VODAFONE arasındaki anlaşmanın 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesinin birinci fıkrasının (c) bendindeki koşulu sağladığı belirlenmiştir.

Nihayet karar çerçevesinde, bildirim konusu anlaşmada yer alan rekabet sınırlamalarının gerekliliği ve zorunluluğu, birbirlerine rakip olan anlaşma tarafları arasında pazar paylaşımı ve koordinasyon endişesi bağlamında değerlendirilerek muafiyetin son şartının karşılanıp karşılanmadığı

araştırılmıştır. Bu doğrultuda SÖZLEŞME hükümlerinin incelenmesinden; taraflar arasındaki işbirliğinin toptan pazarla sınırlı kalacağı ve perakende pazara sirayet etmeyeceği, planlanan işbirliğinin rekabete aykırı işbirliği ve pazar paylaşma niyetini taşımadığı, ayrıca tarafların diğer altyapı işletmecilerinden hizmet almasının anlaşma uyarınca sınırlanmadığı görülmüştür. Diğer taraftan, SÖZLEŞME'nin Ek 8/1.8-II maddesinde yer alan VODAFONE ve SUPERONLINE arasında bir ortak alt yapı şirketi kurulması yönündeki hükmün 4054 sayılı Kanun karşısında değerlendirilebilir olmadığı tespit edilmiştir. Sonuç itibarıyla, bahsi geçen anlaşma maddesi hariç tutulmak üzere muafiyetin dördüncü kriterinin de dosya bakımından yerine getirildiği neticesine ulaşılmıştır.

Diğer taraftan, toptan ve perakende genişbant pazarlarının barındırdığı yüksek giriş engelleri, anlaşma taraflarının pazar lideri TÜRK TELEKOM'dan sonra ikinci ve üçüncü sırada yer alması, fiber altyapının halihazırda gelişmekte olması ve pazarda meydana gelebilecek gelişmelerin yeniden gözden geçirilmesinde faydalı olacağı dikkate alınarak SÖZLEŞME'ye üç yıl süre ile sınırlı şekilde bireysel muafiyet tanınabileceği kanaatine varılmıştır.

Tüm hususların birlikte değerlendirilmesi neticesinde 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesindeki koşullarının tamamının varlığı nedeniyle bildirim konu SÖZLEŞME'ye Ek 8/1.8-II maddesi hariç tutulmak şartıyla üç yıl süreyle bireysel muafiyet tanınmasına karar verilmiştir.

- **Almanya Federal Mahkemesi kartel tespitinin tazminata hak kazanmak için tek başına yeterli kanıt olmadığına hükmetti**

Almanya Federal Mahkemesi 11 Aralık 2018 tarihinde aldığı KZR 26/17 sayılı kararlar, rekabet kurulunun ihlal kararını takiben açılan tazminat davalarında kartel oluşturulması suretiyle rekabetin ihlal edildiği tespitinin kartel uygulaması nedeniyle zarara uğrandığının *prima facie* kanıtı olarak değerlendirilemeyeceğine ilk kez hükmetti.

Davaya konu vakada demir yolu imalatçısı Schreck-Mieves'in müşteri paylaşımı ve kota belirlenmesi yoluyla oluşturulan bir kartelde yer aldığı Bundeskartellamt tarafından tespit edilmiş, Schreck-Mieves'in müşterisi olan VBK ihlal döneminde gerçekleştirilen ticari işlemlerde söz konusu rekabet ihlali nedeniyle zarara uğradığını iddia ederek tazminat talebinde bulunmuştu. VBK'nın talebi 2015 yılında Mannheim Bölge Mahkemesince haklı bulunarak Schreck-Mieves'in 900 bin avro tazminat ödemesine karar verilmişti. 2017 yılında kararın Karlsruhe Bölge Yüksek Mahkemesi tarafından onanmasının ardından, karar Schreck-Mieves ile müdahil ve kartel üyesi olan Voestalpine tarafından Almanya Federal Mahkemesine taşınmıştı.

Almanya Federal Mahkemesi kararında, bir kartel kararının kartelden doğan zararın *prima facie* kanıtı sayılabilmesi için tipik bir olaylar silsilesinin (kartel üyelerinin anlaşmaya uyarak fiyatları yükseltmesi) ön şart olduğu, davaya konu vakada ise müşteri paylaşımı ve kota uygulanması yoluyla kurulan kartelde böyle tipik bir olaylar silsilesinin ilk bakışta gösterilemediği belirtti. Mahkeme; kartel anlaşmaları her ne kadar olabilecek en büyük etki hedeflenerek yapılıyor olsa da, kartel anlaşmasına uyulduğunun ve anlaşmanın başarıyla uygulandığının varsayılamayacağını, kendi çıkarlarına uygun davranan teşebbüslerin her zaman kartel disiplinine uyduğunun kabul edilemeyeceğini, bu nedenle kartellerin çeşitli özgün özelliklerinin, piyasa şartlarının ve kartel üyelerinin davranışlarının vaka özelinde incelenmesi gerektiğini ifade etti. Mahkeme, yer, zaman ve konu bakımından kartel anlaşması kapsamına giren siparişlerin kartel anlaşmasından etkilendiği fiili karinesinin kullanılabilceğini ancak bunun kesin karine teşkil etmediğini ve vaka incelenirken her türlü kanıtın dikkate alınması gerektiği vurguladı.

Bahse konu karar neticesinde, rekabet ihlali kararları ardından açılan tazminat davalarında kartelin etkisini ve doğurduğu zararı gösterme konusunda ispat yükü davacıda kalırken, mahkemelerin yapacakları kapsamlı incelemede fiili karineyi şikâyetçi lehine bir unsur olarak

değerlendirebilecekleri ancak sadece bu karineye dayanarak karar veremeyecekleri açıklığa kavuşmuştu.

Kaynaklar:

<http://juris.bundesgerichtshof.de/cgi-bin/rechtsprechung/document.py?Gericht=bgh&Art=en&az=KZR%2026/17&nr=90845>

<https://globalcompetitionreview.com/article/1178587/top-german-court-rejects-cartel-damages-test>

<https://www.lexology.com/library/detail.aspx?g=3b301070-8adf-42fb-a9c8-5593f8b72b87>

- **AB Komisyonu Hollanda perakende mobil telekomünikasyon pazarındaki üçüncü büyük teşebbüsün dördüncü sıradaki teşebbüsü almasına izin verdi**

AB Komisyonu Hollanda perakende mobil telekomünikasyon pazarında faaliyet gösteren Tele 2 NL'nin T-Mobile NL tarafından devralınmasına şartsız olarak izin verdi. Bu karar ile birlikte ilgili pazardaki en büyük üçüncü teşebbüs, dördüncü sıradaki teşebbüsü devralmış oldu.

AB Komisyonu yürüttüğü soruşturmada (i) piyasadaki oyuncu sayısının azalmasının etkin rekabet güdüsünü olumsuz yönde etkileyip etkilemeyeceğini, (ii) söz konusu devralma işleminin rekabetçi baskıları azaltarak rakipler arasında koordinasyona yol açıp açmayacağını ve (ii) işlemin sanal mobil şebeke işletmecilerinin (SMŞİ) toptan seviyedeki mobil telekomünikasyon hizmetlerine erişiminde zorluk yaratıp yaratmayacağını inceledi.

AB Komisyonu yaptığı analiz sonucunda ilk olarak Tele2 NL'nin %5'lik Pazar payının eklenmesinin ardından T-Mobile NL'nin ancak %25'lik Pazar payına ulaşması ve her halükarda Teşe2 NL'nin yarattığı rekabetçi baskının sınırlı olması nedeniyle işlemin önemli bir fiyat artışına yol açmasının beklenmediğine kanaat getirdi. İkinci olarak, özellikle diğer mobil operatörler VodafoneZiggo ile KNP çapraz satışa dayanan farklı rekabetçi strateji gütmeleri nedeniyle koordinasyon etkisinin doğmasının olası olmadığını değerlendirdi. Üçüncü olarak ise, incelemeye konu işlem dolayısıyla SMŞİ'lerin rekabet şartlarında önemli bir değişiklik meydana gelmediği sonucuna vardı.

İşleme ilişkin yapılan açıklamada, soruşturmanın Hollanda perakende mobil telekomünikasyon pazarının son derece rekabetçi olduğu ve yüksek kalitedeki hizmetin Avrupa Birliği'ndeki en düşük seviyedeki fiyatlar ile sunulduğu belirtildi.

Kaynak:

http://europa.eu/rapid/press-release_IP-18-6588_en.htm

- **Fransız Rekabet Kurumu internet üzerinden satışları kısıtladığı gerekçesi ile dışmekan elektrikli alet üreticisi Stihl'e ceza verdi**

Fransız Rekabet Kurumu (FRK) 24 Ekim 2018 tarihinde aldığı kararla dışmekan elektrikli alet üreticisi Stihl'e 2006-2017 yılları arasında bayilerinin elektrikli testere, budama aleti, ot biçme makinesi gibi bazı ürünleri internet üzerinden satmasını *de facto* olarak kısıtladığı gerekçesi ile 7 milyon € tutarında para cezası verdi. Aynı soruşturmada Stihl'in bu tip ürünler için seçici dağıtım sistemi kullanması ve söz konusu ürünlerin üçüncü taraf internet platformları aracılığı ile satılmasında ise sakınca görülmedi.

FRK tarafından yapılan açıklamada, Stihl'in bahse konu ürünlerin bayilerin internet siteleri üzerinden satışına ancak bayinin ürünü müşteriye elden teslim etmesi veya müşterinin bayinin mağazasından elden teslim alması şartıyla izin verdiği, bu şartın uygulamada bayinin internet sayfası üzerinden satış yapmasını engellediği, ilgili ürünlerin pazarlamasına ilişkin hiçbir ulusal ve Avrupa düzenlemesinde elden teslim şartının bulunmadığı, sadece kullanım kılavuzu sağlanmasının şart koşulduğu belirtilerek elden teslim şartının internet üzerinden satışların cazibesini ortadan kaldırdığını ve tüketicilerin bayiler arasındaki rekabetten doğacak düşük fiyatlardan faydalanmasını engellediğini ifade etti. FRK, Stihl'in elden teslim şartını diğer satış kanallarında tutarlı şekilde uygulamamasını ve Stihl'in rakiplerinin benzer uygulamada bulunmamasını da elden teslim şartının orantısızlığını göstermede dayanak olarak gösterdi.

Bu kararla FRK, ilk kez seçici dağıtım sistemi olasılıkları üzerine bir karar vermiş ve Avrupa Birliği Adalet Divanı'nın 6 Aralık 2017 tarihli Coty kararında ortaya koyduğu yaklaşımı lüks olmayan ürünler açısından da uygulamaya koymuş oldu.

Kaynaklar:

<https://www.concurrences.com/en/bulletin/news-issues/october-2018/the-french-competition-authority-fines-a-manufacturer-for-preventing-its>

<https://www.concurrences.com/en/bulletin/news-issues/october-2018/the-french-competition-authority-imposes-fine-of-eur-7-million-on-outdoor-power>

- **Avrupa Birliği'nde geo-blocking uygulamasını yasaklayan düzenleme yürürlüğe girdi**

İnternet üzerinden satışlarda müşteriler arasında buldukları konuma göre ayrımcılığa neden olan geo-blocking uygulamasını yasaklayan AB'nin 2018/302 sayılı Yönetmeliği 3 Aralık 2018 tarihinde uygulamaya girdi. Söz konusu düzenleme Dijital Tek Pazar Stratejisi'nin önemli bir parçasını teşkil ediyor ve AB'deki tüm tüketicilerin konumlarından bağımsız olarak sağlayıcıların mal ve hizmetlerine aynı haklarla ve şartlarda erişebilmesini hedefliyor. Bu çerçevede yönetmelikle;

- AB'de kain işletmeler internet sitelerine tüketicilerce erişilmesini kısıtlayamayacak veya engelleyemeyecek, tüketicileri rıza olmaksızın otomatik olarak başka bir arayüze yönlendiremeyecek;
- Bazı durumlarda işletmeler tüketicilere ürün ve hizmetleri alma olanağı ve erişim sağlamak zorunda. İşletmeler farklı bölgelere farklı fiyatlar uygulayabilecek ancak tüketiciler kendi bölgelerine tahsis edilmiş internet sitesinden alışveriş etmeye mecbur bırakılmayacak;
- Ayrıca işletmeciler diledikleri ödeme yöntemini kullanmakta serbestken, farklı ödeme yöntemleri arasında tüketicinin konumuna göre ayrımcılık yapamayacak.

Kaynak:

<https://eur-lex.europa.eu/content/news/geo-blocking-regulation-enters-into-force.html>

○ **Ankara 6. İdare Mahkemesi'nin Doğan Müzik Kitap Mağazacılık tarafından 7.11.2016 tarih ve 16-37/628-279 sayılı Kurul kararının iptaline ilişkin açılan dava hakkındaki 2017/1226 E. ve 2018/2066 K. Sayılı kararı.**

- Dava, bilgisayar ve konsol oyun pazarında sağlayıcı olan şirket ile her bir perakendecinin anlaşma içerisinde olduğu, ikili anlaşmalar ile sağlayıcının Türkiye'de tek yetkili dağıtıcısı olduğu bilgisayar ve konsol oyunlardaki fiyat rekabetini kısıtlamanın amaçlandığı, Doğan Müzik'in rakiplerinin fiyatlarının düşük olduğu gerekçesiyle sağlayıcıya düzeltme talebinde bulunduğu ve rakiplerinin fiyatının yükseltilmesi konusunda sağlayıcıdan müdahalede bulunmasının istenildiği, rakipler arasında yatay bir anlaşma olmaksızın sağlayıcı ile perakendeci arasında yapılan bir anlaşmanın mevcut olduğu, rekabeti engelleme, bozma veya kısıtlama amacını taşıyan veya bu etkiyi doğuran yahut doğurabilecek nitelikte anlaşma, uyumlu eylemler içinde olduklarının anlaşıldığı, bu anlaşmaların hukuka aykırı sayılması için zararlı bir sonucun ortaya çıkmasının da şart olmadığı, sadece amacın rekabeti engelleme, bozma ya da kısıtlama olmasının hukuka aykırılık için yeterli olduğu sonucu ile 4054 sayılı Kanunun 4. Maddesini ihlal eden Doğan Müzik Kitap Mağazacılık için hükmolunan 2.3 milyon liralık idari para cezasının iptali sebebiyle açılmıştır.
- 6. İdare Mahkemesi yaptığı incelemede;
 - Davacı şirket tarafından ileri sürülen, yeni bir ihlal tipi oluşturulduğu, ihlal olarak tespit edilen davranış niteliğinin ortaya konulmadığı, fiili olarak fiyatların yükseldiğinin görülmediği, tek taraflı irade beyanının anlaşma olarak görülemeyeceği, ihlalin tüm unsurları ile ispatlanamadığı iddialarına karşı;
Mahkeme,
 - Kanunun 4. Maddesinde yer alan rekabeti bozucu anlaşma, eylem ve kararların ihlal türü olarak belirlendiğini ve bu türde eylemler için bir tahdit getirilmediğini, bu yönde yapılacak herhangi bir eylemin ihlal sonucunu doğurabileceğini bu nedenle Kurulun yeni bir ihlal tipi oluşturmadığını,
 - Rekabet ihlali doğuran anlaşmaların hukuka aykırı sayılması için zararlı bir sonucun ortaya çıkmasının şart olmadığı, amacın rekabeti engelleme, bozma ya da kısıtlama olmasının yeterli olduğu,

- Rakiplerin fiyatlarının yükseltilmesine yönelik dikey sınırlama olarak görülen ihlalin muafiyetten yararlanması gerektiği iddiasına karşı;
Mahkeme,
 - İhlalde anlaşmanın dikey anlaşma olarak nitelendirilemeyeceği, birden fazla ikili anlaşma ile piyasa fiyatlarına müdahale edildiği, anlaşma veya uyumlu eylemin amacı itibarıyla muafiyetten yararlanılmasının mümkün olmaması
- Teşebbüslere indirim oranının farklı uygulanmasının eşitlik ilkesine aykırı olduğu iddiasına karşı;
Mahkeme,
 - Kurulun nispi para cezası oranı tespitinde Kanunun belirlediği oranlar tespitinde takdir yetkisinin bulunduğu, farklı piyasalar için farklı oranların uygulanabileceği, bilgisayar ve konsol oyun pazarındaki teşebbüslere aynı indirim oranının uygulanmaması

Sebepleriyle dava konusu Kurul kararını hukuka uygun bularak davayı reddetmiştir.

Erişim:

<https://www.rekabet.gov.tr/Safahat?safahatId=a08f844e-a1e4-4dd1-93bd-7d266cc73e9b>

- **Ankara 7. İdare Mahkemesi'nin Eltesan Mobil Teknoloji sistemleri tarafından 11.5.2016 tarih ve 16-16/278-122 sayılı Kurul kararının iptaline ilişkin açılan dava hakkındaki 2017/251 E. ve 2018/2104 K. Sayılı kararı.**

- Dava, dava dışı iki şirketin birlikte hareket ederek Eltesan'ın Mastervolt markalı ürünlerin paralel ithalat yoluyla Türkiye'ye satışını yapmasını engellediği iddiası ile Kuruma yapılan başvurunun reddedilmesi sonucunda açılmıştır.
- Mahkeme yaptığı değerlendirmede,
 - Soruşturma esnasında yapılan yerinde incelemelerde elde edilen e-postalar ve Eltesan'ın sunduğu bilgi ve belgelerden 4054 sayılı Kanunun 4. Maddesinin ihlal edilebilmesi için Kanunun aradığı anlamda teşebbüsler arası anlaşmalar, uyumlu eylemler ile bu yöndeki karar ve eylemlerin yeterli olduğunu

ayrıca durumun başarıya ulaşmasına gerek bulunmadığını belirtmiştir.

- Mahkeme gerekçesinde devamla, dava dışı teşebbüsler olan Mastervolt ve Türkiye yetkili temsilcisi Artı Marin tarafından faaliyet gösterilen ilgili pazarda, söz konusu teşebbüslerin aralarında rekabeti engelleyici, bozucu ve kısıtlayıcı anlaşma, uygulama ya da karar olarak nitelendirilebilecek mahiyette e-postalar bulunduğu, bu e-postalarda ortaya konulan görüşmelerde eylemlerin değerlendirilmesinden teşebbüslerin rekabeti önleyici faaliyette bulunduğu açık olduğunu ifade ederek,

dava konusu Kurul kararını iptal etmiştir.

Erişim:

<https://www.rekabet.gov.tr/Safahat?safahatId=6a0279c2-e8c3-45d9-a8e6-b97946bea6bc>

- **Danıştay İDDK'nın, Kurulun 28.10.2010 tarih ve 10-68/1445-545 sayılı kararı ile Metro Turizme verilen idari para cezasını iptal eden Danıştay 13. Dairenin 2011/1598 E. ve 2016/211 K. Sayılı kararına karşı Kurulca temyiz edilen ve ilk derece mahkemesi kararını bozan E:2016/3235 ve K:2018/1656 sayılı kararı.**

- Dava konusu Kurul kararını ilk derece yargı yeri olan Danıştay 13. Daire iptal etmiştir. 13. Daire kararında şu gerekçelere yer vermiştir:
 - Metro Turizmin, otobüs ile yolcu taşımacılığı hizmetleri pazarına sistem getirdiği,
 - Bu sisteme göre yerel ölçekli firmalara Metro ile sadece isim kullandırma şeklinde bir işbirliğine gittiği,
 - Bu tür işbirliklerinin standart tip acentelik hizmetinde farklı olduğunu,
 - Yerel firmalardan Volkan Metro, Berk Metro gibi firmalar yaptıkları sözleşmelerden sonra Metro unvanını kullanmaya hak kazandıkları ve Metro turizm adına bilet satmaya başladıkları,
 - Kurul kararında Metro Turizm ile yerel firmalar arasında yapılan işbirliğinin Karayolu Taşıma Kanunu'nda belirtilen acentelik ilişkisinden daha ileri nitelikte olduğu değerlendirildiği
 - Ancak Kurulun bunun dışında Metro Turizm'in pazardaki oyuncu sayısını ve rekabeti azaltacak şekilde işbirlikleri yahut uyumlu

eylem gerçekleştirdiğine dair yeterli bilgi ve belge sunmadan para cezası verdiği ifade edilerek,

söz konusu cezanın hukuka aykırı olduğuna ve dava konusu Kurul kararının iptaline karar vermiştir.

- Temyiz merci olan İDDK ise gerekçesinde;
 - Metro Turizm'in Tekirdağ Metro ile yapmış olduğu acentelik sözleşmesinde; acenteye bilet satış yetkisi dışında
 - yolcu taşıma bilet ücretleri konusunda gerekli çalışmaları yapma ve fiyatı belirleme
 - taşıma işlemini gerçekleştirme,
 - Metro biletini taşımacı yetkisiyle satma,
 - Metro'nun onayını almadan acentenin, Metro dışında başka bir firma ile sözleşme yapma yetkisini kısıtlama ve sadece Metro acentesi sıfatıyla çalışılabileceğini öngören sınırlamalar getirmiştir.
 - Söz konusu sınırlamaların klasik acentelik ilişkisinden farklı olduğunu ve acentelik ilişkisini aşar nitelikte bulunduğunu tespit eden mahkeme, acentelik ilişkisini aşar nitelikteki sözleşme maddelerinin rekabeti ihlal ettiği gerekçesiyle Kurul kararını hukuka uygun bularak ilk derece mahkemesi olan Danıştay 13. Daire kararını bozmuştur.

Erişim:

<https://www.rekabet.gov.tr/Safahat?safahatId=1a1dda21-0532-48e3-80bb-5d9a67ceecf9>

- **Ankara BİM 8. İdari Dava Dairesinin, Ankara 14. İdare Mahkemesinin E:2017/2929 ve K:2017/3485 sayılı kararı ile onanan 15.5.2017 tarih ve 17-16/224-M sayılı Kurul kararına ilişkin hükmün kaldırılmasına yönelik E:2018/1845 ve K:2018/1182 Sayılı kararı.**

- Dava, davacı Multinet'in yemek kuponu pazarına ilişkin yaptığı şikâyet başvurusunu "soruşturma açılmaması" yönündeki Rekabet Kurulu kararının Danıştay 13. Daire tarafından iptal edilmesi üzerine, Rekabet Kurulunun açmış olduğu soruşturmaya şikâyetçi ve davacı Multinet'i de eklemesi üzerine söz konusu işleminin kaldırılması üzerine yaptığı başvurunun Kanununun 42/2 maddesi uyarınca zimnen reddedilmesi kararının iptali istemi ile açılmıştır.

- İlk derece yargı yeri olan Ankara 14. İdare Mahkemesi söz konusu davaya dayanak olan idari işlemin dava konusu edilemeyecek bir ara karar olması nedeniyle incelemeksizin Multinet'in açtığı davayı reddetmiştir.
- Ancak BİM;
 - Rekabet Kurulunca zımnen başvurunun reddi kararının bir icrai yani yürütülebilir işlem olduğunu,
 - Soruşturma sonucunda şikâyetçi Multinet'in ciddi boyutta bir yaptırım tehdidi nedeniyle gerek ekonomik zararının gerekse de hukuki anlamda zan altında kalmasının söz konusu işlemin icrai/yürütülebilir bir işlem olduğunu gösterdiğini,
 - Ayrıca 4054 sayılı Kanununun 43/3 maddesinde Kurulca verilen soruşturmaya başlama kararlarının kesin olduğunun kurala bağlandığını,
- Bu nedenle Multinet'in hukuki durumunu etkileyen ve niteliği itibarıyla kesin ve yürütülmesi zorunlu olan işlemin idari dava konusu olabileceği sonucuna vararak, Multinet'in istinaf başvurusunu kabul edip, yerel mahkeme kararını kaldırarak dosyayı yeniden incelenerek karar verilmesi üzerine söz konusu yerel mahkemeye göndermiştir.

Erişim:

İşbu sayı hazırlandığında erişime açılmamıştır

- **Ankara 6. İdare Mahkemesi'nin Rekabet Kurulun 7.11.2016 tarihli Vatan Bilgisayar hakkında Kanunun 4. Maddesini ihlal etmesi nedeniyle tatbik edilen idari para cezasının iptali istemi ile açılan dava hakkındaki E:2017/2733 ve K:2018/2067 sayılı kararı.**

- Dava, Vatan Bilgisayar hakkında Rekabet Kurulunca, 4054 sayılı Kanununun 4. Maddesini ihlal etmesi sonucunda tatbik edilen 10 milyon liralık para cezasının iptali istemi ile açılmıştır.
- Mahkeme yaptığı incelemede;
 - Vatan Bilgisayar'ın ileri sürdüğü kendileri hakkında %60 oranında indirim uygulanması gerekirken, %50 indirim yapılmasının hukuka aykırı olduğu ve Ceza Yönetmeliği ile para cezası uygulanmasının cezaların kanunla belirlenmesi ilkesine aykırı olduğu iddialarına karşı,

Mahkeme,

- Kurulun Kanunda belirlenen sınırlar içerisinde para cezası tatbik ettiği, bu konuda verilecek cezanın oranında takdir yetkisi olduğu bu nedenle belirlenen indirim oranında hukuka aykırılık bulunmadığını, Yönetmelikle de herhangi bir idari yaptırım belirlenmediğini ve Kanunun belirlediği sınırlar içerisinde düzenleme yapıldığı gerekçesi ile Kurulun kanunilik ilkesini ihlal etmediğini
- Vatan Bilgisayar temsilcisinin dosyaya giriş talebinin reddedilmesi nedeniyle savunma hakkının kısıtlandığı iddiasına karşı,
Mahkeme,
 - Davacı Vatan Bilgisayar'ın ilgili olduğu tüm belgelerin kendisine gönderilmiş olduğu ve kurulun kendilerine 3 yazılı bir de sözlü savunma hakkı vermiş olduğu, lehine olduğunu iddia ettiği belgelerin ticari sır içermiş olabileceği ve diğer teşebbüslere ait belgelerin Vatan Bilgisayarı ilgilendirmediği gerekçesiyle davacı iddialarının hukuka uygun olmadığı,
- Vatan Bilgisayar'ın ihlalin 1 yıldan uzun sürmediği iddiasına karşı olarak,
Mahkeme,
 - Vatan Bilgisayar'da yapılan incelemelerde ihlal içeriği bulunan ilk belgenin 2013 tarihli, son belgenin ise 2015 tarihli olduğu göz önünde bulundurulduğunda ihlalin 1 yıldan uzun sürdüğünün açık olduğu gerekçesi ile dava konusu Kurul kararının hukuka uygun olduğu ifade ederek davanın reddedilmesine hükmetmiştir.

Erişim:

<https://www.rekabet.gov.tr/Safahat?safahatId=bc62f2e3-efc1-4b08-9c28-6da8db9b2540>

○ **Birleşmeler İnovasyon Faaliyetlerini Nasıl Etkiler? Teori ve Kanıtlar**

(How Mergers Affect Innovation? Theory and Evidence)

Yayımcı: International Journal of Industrial Organization, 63 (2019)

Yazarlar: Justus Haucap, Alexander Rasch ve Joel Stiebale

Yüksek teknoloji endüstrilerindeki son birleşme dalgasıyla birlikte AB ve ABD'deki rekabet otoriteleri, bu pazarlardaki birleşmelerin inovasyon üzerindeki etkilerinden giderek daha fazla endişe duymaktadırlar. Bu konuda AB'nin Rekabet Komisyonu Üyesi Margrethe Vestager'in de "Yüksek teknolojili sektörlerdeki birleşmelerle ilgili değerlendirmelerimizi, sadece birleşmelerin fiyatlar üzerindeki etkisine göre değil; inovasyon üzerindeki potansiyel etkisini de dikkate alarak yapıyoruz" şeklinde açıklaması bulunmaktadır. Nitekim 2017 yılında, ilaç firması Pfizer ile rakibi Hospira arasındaki birleşmeye AB Rekabet Komisyonu tarafından, Pfizer'in geliştirmekte olduğu bir artrit ilacının Avrupa haklarını satmayı kabul etmesi şartıyla onay verilmiştir. Pfizer / Hospira ve diğer bazı birleşmelerde ABD ve AB yetkilileri arasında bir kısım görüş ayrılığı görülse de hem ABD'de hem de AB'de yatay birleşme kılavuzlarında rekabeti olumsuz etkileyip verimliliği arttıran birleşmeler için özel istisnalar uygulanmaktadır. Verimlilikle kastedilen genellikle araştırma ve geliştirme (Ar-Ge) alanında katma değer yaratan faaliyetlerdir. Eğer bir teşebbüs birleşmenin verimliliklerde önemli bir kazanıma yol açtığını ikna edici bir şekilde gösterebilirse rekabeti kısıtlayan birleşmeye tüketici refahına katkısından dolayı izin verilebilmektedir. Bununla birlikte birleşmenin sadece birleşen firmaların fiyatları, üretimi ve inovasyon teşvikleri üzerindeki etkileri (yani bir birleşmenin doğrudan etkileri) değil, aynı zamanda rakip firmaların söz konusu göstergeleri üzerindeki etkileri (dolaylı etkileri) de analiz edilmelidir.

Bu amaçla hazırlanan makalede de yatay birleşmelerin birleşme ile ortaya çıkan teşebbüsün ve birleşmeyen rakiplerinin yenilikçiliğini nasıl etkilediğini analiz etmektedir. Çalışmada geliştirilen model ile üç firmadan oluşan bir oligopol piyasası analiz edilmektedir. Bu firmalardan ikisinin inovasyon maliyetleri nispeten düşük, birisinin ise yüksektir. Eserde, oligopolün karı ve inovasyon seviyesi (i) Birleşme öncesi (ii) İnovasyon seviyesi yüksek olan firmalardan birinin daha az yenilikçi rakip firmayı satın aldığı birleşme sonrası durum için ayrı ayrı analiz edilip karşılaştırılmaktadır. Ampirik analiz 1991-2007 yılları arasında Avrupa Komisyonu tarafından incelenmiş olan ilaç birleşmeleri örneklerine dayanmaktadır. Ampirik strateji ile

birleşmelerin, birleşmiş varlık ve rakipleri üzerindeki muhtemel etkileri belirlenmektedir. Bu amaçla çalışmada, eğilim skoru eşleştirmesi¹ yöntemi kullanılıp birleşmenin etkisini değerlendirmek için farkın farkı tahmincisi ile birleştirilmektedir.

Modelden elde edilen temel sonuçlar yüksek araştırma yoğunluğuna sahip bir sektörde birleşmenin, (i) Birleşme ile ortaya çıkan teşebbüsün inovasyon çabalarını olumsuz yönde etkilediğini (ii) Hedef firmanın, diğer firmalarla kıyaslandığında birleşme öncesine göre daha az yenilik yapması durumunda, birleşmeye katılmayan firmaların da inovasyon faaliyetlerinin azaldığını göstermektedir. Model aynı zamanda birleşmelerin inovasyon üzerindeki olumsuz etkilerinin, birleşme öncesi rekabetin yoğun olduğu endüstrilerde daha fazla ve Ar-Ge yoğunluğunun düşük olduğu durumlarda daha az olacağını tahmin etmektedir. Hatta rakip firmalar, bazen araştırma yoğunluğu düşük pazarlardaki birleşmelere cevap olarak inovasyon faaliyetlerini arttırabildiği çalışmada ortaya konulmaktadır.

Erişim:

www.elsevier.com/locate/ijio

○ Perakende Sektöründeki Birleşmeler Rekabeti Etkiler mi?

Perakende Market Sektöründen Kanıtlar

(Do Retail Mergers Affect Competition? Evidence from Grocery Retailing)

Yayımcı: Journal of Economics and Management Strategy, Vol.27, No.1

Yazarlar: Daniel S. Hosken, Luke M. Olson ve Loren K. Smith

Ekonomistler uzun süredir, ilgili piyasalarda yüksek oranlı yoğunlaşmaya yol açan birleşmelerin rekabeti azaltıp tüketici fiyatlarını arttırdığını ve tüketici refahını azalttığına inanmaktadırlar. Bu inanç, birçok antitröst politikasının temelini oluşturmaktadır. Bununla birlikte tüketici fiyatlarında artma yerine düşme ile sonuçlanan birleşmeler de vardır. Antitröst politikası uygulayıcısı düzenleyici kuruluşlar için konu, hangi birleşmelerin rekabetin azalmasıyla sonuçlanacağını tespit edilmesidir. Maalesef bu konuda son derece az güvenilir ve sistematik yöntem bulunmaktadır.

ABD perakende market endüstrisindeki yatay birleşmelerin fiyat etkilerini tahmin eden bu makalede, süpermarket piyasasında yaşanan birleşmeler

¹Eğilim skoru eşleştirmesi, sistematik grup farklılıklarını kontrol eden ve bu tasarımlarla ilgili nedensel çıkarımı genişleten yarı deneysel bir tekniktir.

sonucunda piyasa yapısındaki değişikliklerin ardından fiyatların nasıl değiştiği incelemektedir. Birleşmelerin neden olduğu pazar yapısındaki değişikliklerin tüketici fiyatlarını nasıl etkilediğine odaklanan çalışma, birleşme öncesi piyasa yapısını belirleyen endojen faktörlerin zımni olarak kontrol edebileceğini iddia etmektedir. Eserde, birleşmelerin süpermarket fiyatları üzerindeki muhtemel etkisi, iki ampirik teknik kullanılarak tahmin edilmektedir: Farkın farkı yöntemi ve sentetik kontrol yöntemi. Öncelikle farkın-farkı analizini kullanılarak birleşmenin fiyat etkileri analiz edilip birleşme yaşanmış piyasalardaki fiyatlar, pazar yapısında büyük bir değişiklik yaşamamış benzer piyasalardaki fiyatlar ile karşılaştırılmaktadır. İkinci olarak sentetik kontrol yöntemini kullanılarak birleşmenin fiyatlar üzerindeki etkilerini tahmin edilmektedir².

Çalışmanın önemi, literatürdeki çoğu çalışmanın aksine aynı sektörde farklı coğrafi pazarları etkileyen çeşitli birleşmelerin fiyat etkileri ile farklı yoğunlaşma düzeylerinin eşanlı tahmin edebilmesinden kaynaklanmaktadır. Analiz, yoğunlaşma oranı yüksek pazarlarda gerçekleşen sekiz birleşme ile orta ve düşük yoğunlaşma oranına sahip pazarlarda gerçekleşen altı birleşmeyi içermektedir. A.B.D. Yatay Birleşme Kılavuzunda da belirtilen antitröst düzenleyicilerin varsayımları ile büyük ölçüde tutarlı olan sonuçlar, yüksek yoğunluklu pazarlardaki birleşmelerin sık fiyat artışları ile ilişkili olduğunu ve daha az yoğunlaşmış pazarlardaki birleşmelerin ise fiyat düşüşleriyle ilişkili olduğunu tespit göstermektedir. Nitekim beş birleşmenin ardından, tahmini fiyat artışlarının % 2'den fazla olduğunu ve bu birleşmelerden dördünün oldukça yoğun pazarlarda gerçekleştiğini görüyoruz. Beş birleşme ise % 2'den daha fazla tahmini fiyat düşüşleriyle sonuçlanmış ve bunlardan sadece bir tanesi oldukça yoğun bir pazarda gerçekleşmiştir. Geriye kalan dört birleşmenin ise sonuçları ise nispeten az fiyat değişiklikleri ile ilişkilendirilmiştir. Kısacası bu çalışmada yer verilen perakende market sektöründe gerçekleşen birleşmelerin önemli bir kısmı tüketici refahında artışa yol açmıştır.

Erişim:

<https://onlinelibrary.wiley.com/doi/full/10.1111/jems.12218>

² Sentetik kontrol yöntemi, karşılaştırmalı vaka çalışmalarında bir müdahalenin etkisini değerlendirmek için kullanılan istatistiksel bir yöntemdir.

www.rekabet.gov.tr

Üniversiteler Mahallesi 1597. Cadde No:9 Bilkent Çankaya 06800 / ANKARA

Tel: (0312) 291 44 44

Faks: (0312) 266 79 20

Rekabet Bülteni'ndeki tüm fikir ve görüşler sadece yazarına ait olup, Rekabet Kurumu'nun resmi görüşünü yansıtmaz. Rekabet Kurumu, Rekabet Bülteni'nin içeriği ile ilgili olarak hiçbir hukuksal sorumluluk taşımaz ve kabul etmez.

The information and views set out in the Competition Bulletin belong to the writer and do not reflect the official position of the Turkish Competition Authority. The Authority, neither bears nor accepts any legal liability in regard to the Competition Bulletin.